

Efterskrift

af Frode Gribsvad.

Der blev den 2. Juli 1824 nedsat en Kommissionsdomstol i Odense, bestaaende af Herredsfoged M. Knutzen og Overauditor N. D. A. Ræder, til at undersøge og dømme i Sagen angaaende de falske Pengesedler. Denne Kommissions Protokoller, som findes i Landsarkivet i Odense, giver et noget andet Billede af Steensvangs Deltagelse i denne Sag end hans egen Skildring. Af Protokollerne fremgaar det, at der i 1819 havde været en tidligere Sag angaaende Fremstilling af falske Rigsbanksedler, som omfattede en stor Mængde Personer. En af disse, Niels Nielsen Møller, blev for Forfærdigelse og Udgivelse af falske Sedler dømt til at have forbrudt Ære, Liv og Gods, men ved kgl. Resolution blev han benaadet med at skulle stryges til Kagen og paa Livstid hensættes i Rasphuset i København. Den 7. Maj 1820 flygtede han fra Arresten i Odense, forinden Højesteretsdommen og Benaadningen var forkyndt for ham. I de følgende Aar holdt han sig skjult forskellige Stæder og tog igen fat paa at lave falske Sedler. Det er denne Mand, Hans Hansen Steensvang i August 1823 kom i Forbindelse med, og for hvem han afsatte en Del af de falske Pengesedler, indtil han den 1. Juni 1824 blev paagrebet i Flensborg, da han vilde give en falsk 50 Rdl. Seddel ud. Han erklærede i Forhøret i Flensborg, at han ikke kendte Niels Nielsen Møllers Adresse, og denne blev ikke paagrebet som Følge af Husundersøgelsen hos Steensvang, men efter en anonym Angivelse af hans Tilflugtssted for Stiftamtmanden i Odense.

Den 15. Juli 1824 begyndte Forhørene i Kommissionsdomstolen. Den 19. Juli blev Steensvang første Gang afhørt i Odense, efter at han Dagen i Forvejen var afhentet fra Assens. Han erklærede, »at han aldeles ikke skulde lægge Skjul paa Sandheden og vilde frit sige enhver ham bekendt Omstændighed«. Alligevel er hans Udsagn i det første Forhør ikke korrekt, men falder i det væsentligste sammen med den Skildring, han giver i sin Levnedbeskrivelse. De følgende Forhør viser, at det er gaaet saaledes til:

I 1822 var det gaaet tilbage for Steensvang, og han frygtede for Konkurs. Han rejste da til Als for at finde en Køber til sin Gaard. I Svenstrup hørte han om Niels Nielsen Møller, der en Tid havde haft Tilhold paa Møllen der. Hos en Lærer Enghoff i Sottrup, der havde været Lærer paa Svenstrup Mølle, men forøvrigt ikke synes at have haft noget med de falske Sedler at gøre, fik han Adressen paa Niels Nielsen Møllers Broder, Henning Nielsen i Ubberud Mølle, og i August 1823 rejste Steensvang over til denne, idet han som Paaskud for sin Rejse solgte Broderens Bøger. Han bad Henning Nielsen bringe ham i Forbindelse med Broderen, og da Steensvang en Dags Tid efter kom igen til Ubberud Mølle, gik der Bud til Niels Nielsen Møller, som kom om Natten, og ved dette første Møde fik Steensvang falske Sedler til Afsætning imod at faa Halvdelen i Fortjeneste, og der blev aftalt nye Sammenkomster imellem dem. I Tiden fra August 1823 til Steensvangs Paagribelse den 1. Juni 1824 var han 3 Gange i Ubberud Mølle, og baade Niels Nielsen Møller og flere andre i Sagen implicerede var gentagne Gange i Tombøl hos Steensvang, N. N. Møller ikke færre end 5 Gange. Hver Gang opholdt hin sig der flere Dage under Navnet Jørgen Pedersen og var med Steensvang baade i Flensborg og i Aabenraa. Steensvang havde omsat mindst 16 50 Rdl. Sedler og 102 10 Rdl. Sedler for Møller.

Det var altsaa ikke et tilfældigt Møde paa Steensvangs Fynsrejse, der gav Anledning til, at han kom i Forbindelse med Seddelfabrikanten, men Steensvang rejste til Fyn for at opsøge ham. Og han var ogsaa meget ivrig for, at Seddelfabrikationen skulde fortsættes. Han leverede Møller Kobberplader, der skulde bruges til Fabrikationen, i Flensborg fik de en Maler Helms til at vise dem, hvorledes man skulde tage Aftryk af en Kobberplade, og de gjorde Forsøg paa at faa en omrejsende Gravør Løwe til at lære dem, hvorledes de skulde stikke en Plade til Banksedler, men det blev dog ikke til noget. I Odense fik Steensvang fat paa en gammel, mislykket Student Hans Hansen, som en Tid opholdt sig hos ham i Tombøl for at lave en Elektricer-Galvaniseringsmaskine.

I Forhørene erklærede Niels Møller, at denne Ma-

skine skulde bruges i hans Arbejde for at opfinde et perpetuum mobile, som han vilde rejse til England med for at vinde en der udsat Præmie paa 60,000 Pund Sterling, hvormed han vilde tilbagebetale de falske Penge.

Steensvang har været meget ivrig for at faa fabrikeret falske Penge, men har dog ikke selv lavet nogle, om end han i sin første Samtale med Henning Nielsen skal have sagt, at hvis han ikke kom i Forbindelse med Niels Møller, vilde han rejse til England for der at faa en Plade til falske Sedler stukket. Senere synes Niels Møller at være ved at være bleven ked af Sagen, og han talte om at rejse ud af Landet, men tilbød Steensvang forinden at lære ham at lave Sedlerne. Men Steensvang bad Niels Møller om at blive i Landet og vedblive at lave Sedler, indtil han var kommen ud af sine daarlige økonomiske Forhold.

Det viser sig altsaa, at Steensvang i sin Levnedsskildring har skildret sin Rolle i Sagen i saa afdæmpede Farver som vel muligt. I Virkeligheden var han næstefter Niels Møller en af Hovedpersonerne i Sagen, i hvilken ikke færre end 30 var implicerede i mere eller mindre Grad. Den 1. December 1824 flygtede Steensvang ud af Arresten sammen med Tyven Lars Nielsen Duedahl. Denne sidste blev igen paagrebet, men som det fremgaar af Levnedsskildringen, lykkedes det ikke at faa fat paa Steensvang, skønt der blev udsat en Belønning paa 100 Rdl. for hans Paagribelse. Den 17. Februar flygtede Niels Møller sammen med en af de andre i Sagen implicerede og en tredje Arrestant. De blev alle tre paagrebne den 25 Februar.

Den 25. Juli 1825 afsagde Kommissionen Dom i Sagen. Niels Nielsen Møller dømtes fra Ære og Liv, Steensvang dømtes tilligemed 5 andre til at miste sin Haand, de andre dømtes til Arbejde i Jern blandt Nyborg Fæstningslaver, til Tugthus, Fængsel og Bøder. Højesteretsdommen faldt den 20. Decbr. 1825 og blev for fleres Vedkommende en Formildelse af Kommissionsdommen, der imidlertid stadfæstedes baade for Niels Nielsen Møllers og for Steensvangs Vedkommende.
